

**Program izvajanja posebnih nalog osrednje območne knjižnice
za leto 2019**

Polni naziv knjižnice: **Mestna knjižnica Kranj**
Naslov (sedež): Gregorčičeva ulica 1, 4000 Kranj
Odgovorna oseba: Breda Karun
Telefon: 04 201 35 71
Elektronska pošta: mkk@mkk.si

Vsebine izvajanja posebnih nalog, ki jih knjižnica načrtuje¹:

Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij	☒
Strokovna pomoč knjižnicam območja	☒
Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva	☒
Usmerjanje in izločanje knjižničnega gradiva s svojega območja	☒

Cilji in kratka vsebina programa posebnih nalog osrednje območne knjižnice v letu 2019

1. Nudenje strokovne pomoči knjižnicam na območju, izobraževanje knjižničarjev, vsebinska zasnova projektov in sodobnih informacijskih storitev v sodelovanju s knjižnicami in drugimi zavodi s področja kulture na območju za zagotavljanje enakomernega razvoja knjižnične dejavnosti.
2. Povečan in zahtevnejši izbor informacij bomo zagotovili s pridobivanjem obveznega izvoda ter z omogočanjem oddaljenega dostopa do naročenih podatkovnih zbirk za člane splošnih knjižnic Gorenjske: TAX-FIN-LEX, PressReader (dostop do svetovnih časnikov in časopisov). Nadaljevali bomo z brezplačno medknjižnično izposajo za končne uporabnike gorenjskih splošnih knjižnic in s tem prispevali k izboljšanju dostopa do gradiva in zmanjševanju razlik pri oblikovanju zbirk gradiva.
3. Svetovalno delo za potrebe knjižnic območja bo potekalo na podlagi strokovnih izhodišč NUK-a: tematska svetovanja knjižnicam območja, izmenjava izkušenj in dobrih praks za knjižničarje osrednjih gorenjskih knjižnic, informacijsko opismenjevanje knjižničarjev in uporabnikov za uporabo naročenih podatkovnih zbirk, izvajanje mentorstva za knjižnične delavce začetnike in študente iz gorenjskih splošnih knjižnic, oblikovali bomo 4 kvize za otroke za spodbujanje kvalitetnega branja pri gorenjskih otrocih, sodelovali pri portalu Dobreknjige.si, nadaljevali bomo s projektom Družinskega branja v MKK in drugih gorenjskih knjižnicah.
4. Vsebinska zasnova projekta (skupaj z osrednjimi knjižnicami Gorenjske) za domoznanski september 2019: Dediščina in umetnost v okviru dnevov evropske kulturne dediščine (zbiranje spominov, razstave in pogovorni večeri septembra 2019 v vseh gorenjskih knjižnicah).
5. Organiziranje enotnega sistema pridobivanja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva: organizacija strokovnih srečanj za domoznance iz osrednjih knjižnic Gorenjske, dopolnjevanje spletnega biografskega leksikona Gorenjci.si z novimi biografijami, uredniško delo za Gorenjsko na portalu Kamra in dodajanje novih vsebin na portal, digitalizacija za Gorenjsko pomembnega gradiva in objava na portalih dLib in Kamra. V sodelovanju z drugimi območnimi knjižnicami bomo vzpostavili enoten biografski leksikon, kjer bomo združili obstoječe lokalne biografske leksikone.
6. Usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva območja, tako da se ohrani kulturna dediščina ter vse za območje pomembno gradivo.

¹ Pravne in strokovne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje osrednje območne knjižnice (v nadaljnjem besedilu: OOK) dostopne na spletni strani: <https://www.nuk.uni-lj.si/nuk/ook-zakonodaja>

Specifikacija programa in specifikacija stroškov² izvajanja posebnih nalog osrednje območne knjižnice za leto 2019

1. Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij

1.1 območna zbirka, obseg dejavnosti, dostopnost in promocija			
<p>Povečan in zahtevnejši izbor gradiva in informacij bomo zagotovili s strokovno obdelavo obveznega izvoda slovenskega tiska (pribl. 2000 enot). Z nakupi in darovi redno dopolnjujemo tudi območno domoznansko zbirko gradiva Gorenjska, zbirko starin in zbirko gradiva Prešerniana.</p> <p>Kupili bomo dostop do 2 podatkovnih zbirk, obe bosta preko Nuk-ovega strežnika, ki omogoča oddaljeni dostop, na voljo članom splošnih knjižnic na Gorenjskem. IUS INFO bomo zamenjali z zbirkami TAX-FIN-LEX in izvedli izobraževanja za uporabo portala za knjižničarje in uporabnike. Nadaljevali bomo z izvajanjem za uporabnike brezplačne medknjižnične izposoje strokovnega in študijskega gradiva med gorenjskimi splošnimi knjižnicami.</p> <p>Pripravili bomo zgibanko E-zbirke v gorenjskih splošnih knjižnicah za promocijo oddaljenega dostopa in prosto dostopnih e-zbirk, kamor dodajamo gorenjske vsebine (dLib, Kamra, dobreknjige.si, Gorenjci.si, Europeana).</p>			
Javna dostopnost dokumentov (vpišite spletni naslov)	Spletni naslov:		
Upravljanje knjižnične zbirke	https://www.mkk.si/wp-content/uploads/2018/01/Upravljanje-knjiznicne-zbirke-v-MKK.pdf		
Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva	https://www.mkk.si/spoznajte-knjiznico/poslovanje/upravljanje-z-zbirko/		
Navodila o izvajanju za uporabnike brezplačne medknjižnične izposoje	https://www.mkk.si/spoznajte-knjiznico/izposoja/medknjiznicna-izposoja/		
Načrtovano izvajanje brezplačne medknjižnične izposoje znotraj območja OOK	OOK→OK	OK→OOK	OK→OK
	☒	☒	☒
Medknjižnična izposoja je brezplačna za uporabnika	OOK→OK	OK→OOK	OK→OK
	☒	☒	☒
Naročene podatkovne zbirke (naslovi, dostopnost)			
TAX-FIN-LEX - oddaljeni dostop za člane gorenjskih splošnih knjižnic			
PressReader (dostop do svetovnih časnikov in časopisov) – oddaljeni dostop za člane gorenjskih splošnih knjižnic, nakup preko konzorcija			

² Specifikacija stroškov z obrazložitvijo v prilogi.

2. Strokovna pomoč knjižnicam območja

Program je **uskladen z nacionalno knjižnico (7. člen Pravilnika³)**.

<p>2.1 svetovalno delo za območje OOK</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacija izobraževanj za knjižničarje regije (20 ur), - poročila in načrti dela (100 ur), - tematska svetovanja osrednjim knjižnicam na območju: upravljanje knjižnične zbirke (nakup, strokovna obdelava, odpis gradiva) - 10 svetovanj, 10 ur; koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva – 10 svetovanj, 20 ur, brezplačna medknjižnična izposoja – 20 svetovanj, 10 ur, statistična poročila – 5 svetovanj, 10 ur.
<p>2.1.1 strokovno usposabljanje zaposlenih iz knjižnic na območju OOK</p> <p>Strokovno usposabljanje bomo izvedli v obliki strokovnega sodelovanja s knjižnicami na območju, pripravili bomo delovna srečanja knjižničarjev za izmenjavo izkušenj in dobrih praks z naslednjimi temami: medknjižnična izposoja, domoznanstvo, biografski leksikon, vnašalci na portal dobreknjige.si, mladinski knjižničarji – 5 srečanj knjižničarjev na območju.</p> <p>Izobraževanja: 2 delavnici za knjižničarje na območju na temo novih standardov za splošne knjižnice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uresničevanje novih strokovnih priporočil v praksi: izziv za knjižnice na območju (marec), - Uresničevanje novih strokovnih priporočil v praksi: oblikovanje načrta ukrepov na ravni območja (maj) - TAX-FIN-LEX: nova e-zbirka preko oddaljenega dostopa, ki bo zamenjala IUS INFO, bo predstavljena za knjižničarje in uporabnike v vseh osrednjih knjižnicah Gorenjske (januar, februar), - Najstniki v knjižnici – slovenske dobre prakse (oktober)
<p>2.1.2 promocija območnosti</p> <p>Urejanje vsebin na spletni strani MKK http://www.mkk.si/spoznajte-knjiznico/o-knjiznici/osrednje-obmocne-knjiznice/ (20 ur), objave v lokalnih medijih Gorenjski Glas, Kranjčanka, Radio Kranj in Triglav</p>
<p>2.1.3 sodelovanje z nacionalno knjižnico</p> <p>Sodelovali bomo pri pripravi načrta izvajanja območnih nalog za naslednje leto, poročil za preteklo leto (40 ur), pri zagotavljanju oddaljenega dostopa do e-virov preko NUK-ovega strežnika (10 ur), pri pripravi tehnične dokumentacije za digitalizacijo gradiva in objavo na portalu dLib (30 ur),</p> <ul style="list-style-type: none"> - udeležili se bomo 8 sestankov, ki jih za direktorje, koordinatorje in informatike organizira NUK z namenom koordinacije izvajanja območnih nalog, (80 ur), - sodelovali bomo z uredništvom portala dLib, ki bo za OOK vzpostavil sistem trajnega hranjenja elektronskega gradiva in personaliziral vsebine na portalu zaradi večje regijske prepoznavnosti, - sodelovali bomo s konzorcijem COSEC pri nakupu podatkovnih zbirk, spremljanju statistike uporabe in izobraževanju knjižničarjev (Rastem z e-viri) (10 ur), - udeležili se bomo izobraževanj in usposabljanj za svetovalno delo, ki jih bo pripravil NUK: <ol style="list-style-type: none"> 1. Uresničevanje novih strokovnih priporočil v praksi: izziv za območne knjižnice 2. Uresničevanje novih strokovnih priporočil v praksi: oblikovanje načrta ukrepov na nacionalni ravni 3. Moderator v akciji: Utrjevanje moderatorskih veščin in kompetenc 4. Varnostna politika 5. Predstavitev primerov dobrih praks
<p>2.2 vsebinska opredelitev in izbor projektov (območje OOK, država)</p>
<p>2.2.1 lastni projekti OOK za potrebe celotnega območja OOK (tu navedite, obrazložite v posebni prilogi)</p>

³ Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Ur. list RS št. 88/03; v nadaljevanju: Pravilnik).

1. Literarni kviz Šola?! Juhej! (priloga 1)

2. Družinsko branje 2019

Družinsko branje je branje otrokom v družinskem okolju. Lahko jim berejo starši, starejše sestre in bratje, stari starši ali drugi odrasli, ki živijo v družini. Za družinsko branje je značilno, da sodelujeta dva rodova (generaciji). Na ta način v družini zrastejo mladi bralci.

S poslušanjem se otrok uči knjižnega jezika in bogati besedni zaklad. Vsaka družina ima svoj način pogovarjanja, a ne premore takšnega besednjaka in načinov izražanja, kot se pojavljajo v knjigah. Bogat besedni zaklad bo otroku olajšal vstop v šolo in sledenje pouku.

Družinsko branje smo v Mestni knjižnici Kranj zasnovali z namenom, da bi k skupnemu branju pritegnili družine z otroki, starimi od dve do osem let. Ker pa je branje veščina in vseživljenjski proces, smo se že lani odločili, da ga razširimo na vse starostne skupine otrok do 15 let, saj samostojen mladi bralec pri tem potrebuje podporo staršev skozi celoten proces šolanja. Otroke želimo s pomočjo kvalitetnih in raznovrstnih knjig vzgojiti v dobre bralce za vse življenje. Starši lahko pri tem računajo na pomoč knjižničarjev z nasveti, pripravljenimi seznamami knjig za tri starostne bralne stopnje ter izbranim seznamom strokovne literature o vzgoji, opismenjevanju in preživljanju prostega časa za starše. Strokovni prispevek priznane poznavalke psihologije branja in opismenjevanja dr. Livije Knaflič starše pri tem usmerja, jim daje konkretna navodila in je hkrati potrditev, da so v procesih branja na pravi poti.

V projektu sodelujejo družine z otroki, starimi do 15 let. Starši in stari starši, ki berejo, ter otroci, ki poslušajo in berejo. Otroci so razdeljeni v tri starostne bralne stopnje: 0 do 8 let, 9 do 12 let in 13 do 15 let. Pogoji za sodelovanje je, da je vsaj en otrok v ustrezni bralni stopnji član knjižnice.

Projekt je vezan na šolsko leto in traja od oktobra do maja, v njem sodelujejo družine, ki obiskujejo Mestno knjižnico Kranj, Knjižnico Ivana Tavčarja Škofja Loka in Knjižnico dr. Toneta Pretnarja Tržič.

2.2.2 skupni projekti OOK v sodelovanju z drugimi knjižnicami območja OOK (tu navedite, obrazložite v posebni prilogi)

2.2.3 skupni projekti OOK v sodelovanju z drugimi OOK (nacionalni nivo) (projekte obrazložite v posebni prilogi)

Združitev regijskih biografskih leksikonov (priloga 2)

2.2.4 skupni projekti mednarodnega sodelovanja

2.3 sodobne informacijske storitve za uporabnike, ki se izvajajo na posameznem območju OOK ali v vsej državi

1. Oddaljeni dostop do podatkovnih zbirk: izbor in nakup podatkovnih zbirk (20 ur), predstavitev na spletni strani 10 ur, oblikovanje in tiskanje zloženke za vse osrednje knjižnice na Gorenjskem 30 ur.

2. Dobreknjige.si: projekt vodita območni knjižnici iz Kopra in Nove Gorice, MKK bo sodelovala v uredniškem odboru, udeležili se bomo sestankov UO, opravljali bomo uredniško delo pri objavljanju vsebin gorenjskih vnašalcev, posredovali njihove predloge za izboljšave in pripravili srečanje vnašalce Gorenjskega območja, dodajali bomo nove anotacije vsebine na portal (skupaj 80 ur).

3. Spletni biografski leksikon Gorenjci.si nadgrajujemo vsako leto z novimi biografijami pomembnih Gorenjcev skupaj z drugimi gorenjskimi osrednjimi knjižnicami, muzeji in posamezniki, ki prispevajo vsebine. Načrtujemo vodenje dela uredniškega odbora in

dogovarjanje s partnerji glede vsebinske zasnove portala (30 ur), uredniško delo pri objavljanju novih biografij (50 ur) in oblikovanje 50 novih biografij (400 ur)
4. Portal Kamra: digitalizirana kulturna dediščina slovenskih pokrajin: s portalom upravlja Osrednja knjižnica Celje, MKK sodeluje pri delu uredniškega odbora, opravlja uredniško delo pri objavljanju vsebin z Gorenjske in vnaša svoje vsebine (2x sestanek urednikov, 1x srečanje vnašalcev, objava in oblikovanje 3 zgodb – skupaj 120 ur)
2.4 analize razvitosti in razvojnih potreb knjižnične dejavnosti na območju OOK
2.5 razvojne potrebe glede informacijske tehnologije za posamezno območje OOK
2.6 razvoj in načrtovanje občinskih in medobčinskih knjižničnih mrež
2.7 izvajanje mentorstva za knjižnične delavce začetnike in študente bibliotekarstva s širšega območja OOK
Pripravili bomo program obiska MKK za knjižnične delavce začetnike in študente bibliotekarstva z Gorenjske, kjer jim bomo predstavili dejavnosti in posebne naloge MKK kot osrednje območne knjižnice: zaposleni - 4 udeleženci po 4 ure, študenti - 2 udeleženci po 4 ure.
2.8 sodelovanje s šolskimi knjižnicami na območju OOK in skupen razvoj bibliopedagoških aktivnosti ⁴ (ne izvedba!)
Skupaj z vzgojitelji in učitelji bomo oblikovali programe obiskov in bibliopedagoških dejavnosti (reševanje tematskih kvizov, uporaba e-knjižnice) za različne starostne skupine otrok (portal Modripes http://www.modripes.si/za-ucitelje-in-vzgojitelje), ki obišejo knjižnico.
2.9 knjižnične storitve za posebne skupine uporabnikov na območju OOK
2.10 sodelovanje z drugimi območnimi knjižnicami
1. Brezplačna medknjižnična izposoja na območjih OOK: projekt vodi Koroška osrednja knjižnica, MKK bo v sodelovanju z gorenjskimi osrednjimi knjižnicami nadaljevala z izvajanjem brezplačne MKI za člane gorenjskih splošnih knjižnic, četrletno bomo spremljali porabo denarja in upoštevanje dogovorov, s koroško knjižnico bomo sodelovali pri spremljanju izvajanja storitve – (30 ur)
2. Koordinacija domoznanske dejavnosti osrednjih območnih knjižnic: izvaja jo Knjižnica Ivana Potrča Ptuj, udeležili se bomo sestankov v zvezi z nadgradnjo portala d Lib (30 ur)
3. Izmenjavali bomo izkušnje in dobre prakse z drugimi območnimi knjižnicami (30 ur).
2.11 koordinacija ali izvedba mednarodnega sodelovanja na območju OOK
2.12 usklajevanje in načrtovanje vzdrževanja računalniških sistemov v knjižnicah na območju OOK

3. Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva

Program je **koordiniran z nacionalno knjižnico (15. člen Pravilnika)**.

3.1 načrtovanje in koordinacija pridobivanja domoznanskega gradiva za knjižnice na območju OOK
Načrtujemo 2 strokovni srečanja domoznancev iz osrednjih knjižnic, kjer se bomo dogovorili o koordinaciji pridobivanja domoznanskega gradiva, obveznem izvodu, digitalizaciji za Gorenjsko

⁴ Bibliopedagoško delo pomeni načrtno delo za izobraževanje in motiviranje za uporabo knjižnice, njenega gradiva in informacijskih virov ter razvijanje branja in bralne kulture. Bibliopedagoške aktivnosti so tudi svetovanje in pomoč posamezniku za samostojno izbiro in uporabo knjižničnega gradiva in informacijskih virov.

pomembnega gradiva, o strokovni obdelavi člankov in izvedbi Domoznanskega septembra 2019 s temo **Dediščina in umetnost** - oblikovanje letaka za zbiranje spominov od maja dalje 2019, razstave in pogovorni večeri v septembru 2019 v vseh gorenjskih osrednjih knjižnicah (50 ur).

DOMOZNANSKI SEPTEMBER je v gorenjskih splošnih knjižnicah vsako leto posvečen prireditvam, s katerimi opozarjamo na naše bogate zbirke gradiva o gorenjskih krajih in ljudeh. In želimo spodbuditi zavedanje o pomenu osebnih spominov za predstavitev zgodovine in razvoja Gorenjske. Poleg gorenjskih knjižnic Mestne knjižnice Kranj, Občinske knjižnice Jesenice, Knjižnice A. T. Linhartarja Radovljica in Knjižnice dr. Toneta Pretnarja Tržič sodelujemo tudi z gorenjskimi muzeji in zavodom za varstvo kulturne dediščine. Promocija projekta poteka preko plakatov, letakov, objav v lokalnih medijih ter spletnih straneh sodelujočih ustanov. V letu 2019 se bom povezali tudi s fotografskimi društvi in osnovnimi šolami, ker bomo zbirali umetniške fotografije lokalne kulturne dediščine.

3.2 informiranje zavezancev za obvezni izvod

3.3 posredovanje informacij o zavezancih za obvezni izvod nacionalni knjižnici

Pridobivali bomo informacije o novih zavezancih za obvezni izvod in podatke posredovali v NUK

3.4 seznanjanje uporabnikov z domoznanskimi zbirkami (v sorodnih kulturnih zavodih, zlasti muzejih in arhivih) na območju OOK

Na spletni strani MKK <http://www.mkk.si/kranj-cerklje-jezersko-naklo-preddvor-sencur/> bomo nadgrajevali predstavitev domoznanskih zbirk iz drugih ustanov na Gorenjskem. Z domoznanskimi zbirkami seznanjamo uporabnike tudi ob promociji in izvedbi skupnih projektov z Gorenjskim muzejem, Zgodovinskim arhivom Ljubljana, Enota za Gorenjsko, Zavodom za varstvo kulturne dediščine, z razstavami društev (fotografsko društvo Janez Puhar, ...).

3.5 organizacija bibliografske obdelave domoznanskega gradiva s svojega območja OOK

Načrtujemo 20 svetovanj osrednjim knjižnicam glede bibliografske obdelave domoznanskega gradiva, predvsem člankov, drobnega tiska, elektronskih publikacij

3.6 izvajanje normativne kontrole

Z osrednjimi knjižnicami sodelujemo pri razreševanju enotnih značnic, identitete in osebnih imen gorenjskih avtorjev (10)

3.7 izvajanje digitalizacije (projekte digitalizacije obrazložite v obliki projekta v posebni prilogi)

Digitalizacija za Gorenjsko pomembnega gradiva v letu 2019

Z digitalizacijo knjižničnega gradiva želimo v Mestni knjižnici Kranj povečati dostopnost za Gorenjsko pomembnega gradiva in predvsem starejše originale ohraniti v prvotnem stanju. Z objavo digitaliziranega gradiva na enem od skupnih knjižničnih portalov omogočamo uporabnikom neomejen dostop, ki ni vezan na kraj in čas iskanja informacij, s tem pa jim nudimo gradivo za raziskovanje, razvoj in vseživljenjsko učenje.

Pri izboru gradiva se omejujemo na starejše gradivo iz gorenjske domoznanske zbirke MKK in iz zbirke starin, kateremu so materialne avtorske pravice že potekle, na seznam pa smo uvrstili tudi predloge drugih gorenjskih splošnih knjižnic, kjer gre za gradivo, pomembno za njihovo lokalno okolje. V preteklih letih smo tako že zaključili digitalizacijo starejših gorenjskih časnikov in pričeli z izborom tovarniških glasil v glavnem propadlih gorenjskih tovarn (Tekstilindus, Almira, Vezenine, Peko ...).

Na seznam za digitalizacijo smo uvrstili tudi gradivo, ki so ga predlagale (in nam ga bodo v ta namen tudi posodile) knjižnice: Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka, Knjižnica A. T. Linharta Radovljica, Občinska knjižnica Jesenice, Knjižnica dr. Toneta Pretnarja Tržič in Gorenjski muzej. Gradivo je pomembno za razumevanje zgodovine in razvoja gorenjskih krajev in pokrajine v celoti. Prioritete so naslednje:

- časniki: Gledališki list Gledališča Toneta Čufarja Jesenice (1948-2001), Sava (1975-1985), Živila Kranj (1971-1999), Kokra (1971-1991), Iskra (1970-1990) – skupaj 5000 strani,

- knjige: publikacije festivala ljubiteljskih gledališč Čufarjevi dnevi (Jesenice), starejše gradivo iz zbirk Starine (knjižne izdaje Josipa Lavtičarja (1851-1943), Pavleta Blaznika (Škofja Loka 1903-1984), vodniki Rudolfa Badjure iz jeseniške knjižnice, Kragl: Zgodovinski drobci župnije Tržič) – skupaj 1400 strani,

- drobni tiski iz zbirk Mestne knjižnice Kranj in Gorenjskega muzeja iz 60. in 70. let 20. stoletja: letaki, plakati zemljevidi, razglednice (prireditve, turistični in tovarniški letaki, ...) – skupaj 300 enot, Skeniranje za nas opravi zunanji izvajalec, tehnično dokumentacijo za digitalizacijo pripravimo v sodelovanju z NUK-om, tako da je gradivo potem pripravljeno za objavo na dLib-u, slikovno gradivo je podlaga za oblikovanje zgodbe na portalu Kamra ali ga objavimo v Albumu Slovenije.

4. Usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva s svojega območja OOK

4.1 Ali zagotavljate stalno hrambo uradnih publikacij s svojega območja?	DA ☒	NE ☐
4.2 Ali izvajate usmerjanje izločenega gradiva?	DA ☒	NE ☐
4.3 Ali hranite za območje OOK pomembno gradivo, izločeno iz splošnih knjižnic na območju OOK?	DA ☒	NE ☐
4.4 Ali hranite gradivo, ki ima status kulturnega spomenika regionalnega pomena?	DA ☐	NE ☒
4.5 Ali hranite gradivo, ki ima status kulturnega spomenika lokalnega pomena?	DA ☐	NE ☒

Načrtovane dejavnosti v zvezi z odpisovanjem oz. izgradnjo knjižnične zbirke, pomembne za širše območje OOK:

Pripravljali bomo sezname izločenega gradiva iz MKK za NUK in pregledovali sezname tega gradiva iz gorenjskih splošnih knjižnic, da bi ohranili za območje pomembno knjižnično gradivo. Izloženo gradivo iz osrednjih knjižnic, ki ga NUK ne bo izbral, bomo posredovali drugim društvom in knjižnicam, knjižnično gradivo v srbskem, hrvaškem in makedonskem jeziku društvom etničnih skupnosti, ki delujejo v Kranju in na Gorenjskem, starejše gradivo pa Gorenjskemu muzeju Kranj.

Pripravil, naziv delovnega mesta:

Jana Zeni Bešter, bibliotekar

Datum:

8.11.2018

žig

Podpis odgovorne osebe:

Priloga 1

ŠOLA?! JUHEJ! BUU! TO! UF, ŽE SPET! JOOJ!

(Literarni kviz)

Vsebinsko in težavnostno je namenjen predvsem osnovnošolcem (6 do 15 let), čeprav starostne omejitve pri reševanju ni. Kviz pokriva vse zvrsti in žanre. Glavni namen je, da reševalci na zabaven način spoznavajo kvalitetno knjižnično gradivo, obiskujejo in spoznavajo knjižnico, spoznavajo otroške in mladinske avtorje, literarne junake in pridobivajo splošno

znanje iz vseh učnih področij. Skratka, postajajo dobri bralci in samostojni uporabniki knjižnic. S tem se ustvarjajo temelji za vseživljenjsko učenje.

Kviz Modrega psa je bil sprva zasnovan za portal Modri pes, v tiskani obliki so ga lahko reševali v Mestni knjižnici Kranj. Projektu so se pridružile tudi druge gorenjske knjižnice (Jesenice, Škofja Loka in Tržič) in Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik.

Vsak posamezen kviz je posvečen določeni temi. Tema je izbrana glede na aktualne dogodke (obletnice, olimpijske igre ...), pomembne dneve v otroški in mladinski književnosti (2. april, Andersen ...), poseben poudarek je na ljudskem slovstvu in domačih avtorjih. Kviz je vsebinsko strukturiran tako, da se najprej določi tema, nato se naredi izbor literature, ki celostno pokriva izbrano temo. Glavni junak Modri pes skozi pustolovsko pripoved predstavi izbrano temo in njen širši (pop)kulturni okvir.

Tema v naslednjem letu se navezuje na šolo in literarna dela, ki se ukvarjajo z njo:

Desa Muck in Blazno šolski kviz, Dahl in Matilda, Franceve zgodbe, Dnevnik nabritega mulca.

Kviz je sestavljen iz 12 vprašanj ter pripadajočih "kosti za povrh", ki vsebujejo dodatne zanimivosti o obravnavani temi. Na koncu je dodan še seznam virov, kjer se skrivajo odgovori na zastavljena vprašanja. Počitniški kvizi (julij–september) vsebujejo tudi seznam priporočenega kvalitetnega počitniškega branja na temo kviza. V Mestni

knjižnici Kranj se počitniški kviz povezuje tudi s Pasjimi torbami (projekt prostočasnega kvalitetnega bralnega presenečenja).

Kviz se rešuje na dva načina: v tiskani obliki v knjižnici ali doma in elektronski obliki na portalu Modri pes (www.modripes.si). Na leto izidejo štiri kvizi, posamezen traja 3 mesece.

Poleg nagovarjanja uporabnikov in obiskovalcev knjižnice se vzpostavi še povezava s šolami, predvsem šolskimi knjižnicami (predstavitve, letni sestanki, reševanje obiskov skupin ...).

PRILOGA 2

Vzpostavitev enotnega spletnega biografskega leksikona

1. Uvod

Vedno večjemu zanimanju široke javnosti za lokalno zgodovino, svoj izvor in korenine tudi v knjižnicah skušamo slediti s ponudbo gradiva in informacij ter z oblikovanjem digitalnih zbirk, ki z digitaliziranimi objekti ali zgodbami osvetljujejo preteklo in sedanje dogajanje na določenem območju. Pomembni ljudje, ki bivajo na tem območju in s svojim delovanjem soustvarjajo njegovo podobo, so našli mesto v spletnih biografskih leksikonih. Ti od konca devetdesetih let 20. stoletja nastajajo v številnih slovenskih splošnih knjižnicah, pa tudi v drugih knjižnicah (UKM) in ustanovah (Zavod Neviodunum, Krško).

Razlogi za oblikovanje spletnih biografskih leksikonov v različnih ustanovah so, ne glede na njihov izvor, podobni:

- predstavitev za pokrajino, občino ali mesto pomembnih osebnosti osvetljuje zgodovino in sedanost tega območja ter napoveduje njegov prihodnji razvoj,
- promocija lastne (domoznanske) dejavnosti, krepitev vloge knjižnice (ali druge ustanove) v svojem okolju, tudi kot ponudnice digitalnih vsebin,
- promocija lokalne skupnosti in dosežkov njenih posameznikov, dvigovanja nivoja lokalne (samo)zavesti,
- oblikovanje digitalne zbirke, ki bo na spletu lažje dostopna, obenem pa se lahko povezuje z drugimi zbirkami in vsebinami,
- priložnost za pridobivanje novih sodelavcev in povezovanje z drugimi ustanovami, društvi, posamezniki.

Pred svojo knjižno različico imajo kar nekaj prednosti, saj omogočajo:

- dopolnjevanje in popraviljanje že objavljenih gesel,
- različne načine iskanja osebnosti: po abecedi priimkov ali imen, dejavnosti, datumu rojstva ali smrti, krajih ali občinah delovanja,
- komunikacijo z uporabniki portala, ki lahko predlagajo nove osebe, zbirajo podatke in slikovno gradivo, predlagajo popravke in dopolnitve,
- spletne povezave za nadaljnje in bolj natančno preučevanje osebnosti,
- zanimive predstavitve nabora oseb, ki pritegnejo več obiskovalcev: zadnji vnosi, rojeni na današnji dan, ...

Na spletu najdemo naslednje lokalne (regijske, občinske, medobčinske) leksikone, ki nastajajo v splošnih knjižnicah:

- Koroški biografski leksikon (KBL) je leta 1999 nastal prvi, objavljen na spletni strani Koroške osrednje knjižnice (<http://www.rav.sik.si/sl/e-knjiznica/koroski-biografski-leksikon>).
- Celjsko-zasavski leksikon celjskega območja in Zasavja (2001) <http://www.celjskozasavski.si> nastaja na območju Osrednje knjižnice Celje.
- Dolenjski spletni biografski leksikon ali Bioleks (2006) nastaja v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto (<http://www.nm.sik.si/si/eknjiznica/bioleks/>).
- Gorenjci.si je spletni vzajemni biografski leksikon znanih Gorenjk in Gorenjcev (<http://www.gorenjci.si/>), ki je bil na spletu objavljen leta 2008, biografije dodajajo gorenjske splošne knjižnice in drugi partnerji.
- Notranjci.si je spletni vzajemni biografski leksikon znanih Notranjk in Notranjcev, objavljen leta 2010 (<http://www.notranjci.si/>), nastaja v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica.
- Obrazi srca Slovenije je spletni biografski leksikon osrednje Slovenije, ki je nastal na pobudo Knjižnice Litija (<http://www.obrazisrcaslovenije.si/>).
- Pomurci.si je spletni vzajemni biografski leksikon znanih Pomurk in Pomurcev, objavljen leta 2012 (<http://www.pomurci.si/>). Spletno stran upravlja Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota. Knjižnica želi v okviru združenega leksikona vzpostaviti tudi biografski leksikon z zamejskimi osebami Porabci.si.
- Šaleški biografski leksikon (2012) zajema pomembne osebe Šaleške doline (občine Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki). Nosilec projekta je Knjižnica Velenje (<http://www.saleskibiografskileksikon.si/>).
- Primorci.si je spletni vzajemni biografski leksikon znanih Primork in Primorcev, objavljen leta 2013 (<http://www.primorci.si/>). Spletno stran upravlja Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica in Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper v sodelovanju z drugimi primorskimi splošnimi knjižnicami.
- Kamniško-komendski biografski leksikon (2013) nastaja v Knjižnici Franceta Balantiča Kamnik (<http://www.leksikon.si/>).
- Spodnjepodravci.si je spletni biografski leksikon znanih osebnosti Spodnjega Podravja, objavljen leta 2015 (<http://www.spodnjepodravci.si/>). Spletno stran upravlja Knjižnica Ivana Potrča Ptuj.
- Štajerci.si je spletni vzajemni biografski leksikon znanih Štajerk in Štajercev (<http://www.xn--tajerci-pqb.si/>), objavljen leta 2015. Spletno stran upravlja Mariborska knjižnica v sodelovanju z drugimi štajerskimi splošnimi knjižnicami (Knjižnica Lenart in Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica).
- Posavci.si je spletni vzajemni biografski leksikon Posavk in Posavcev, objavljen leta 2015. Vanj so vključeni podatki o 225 osebnostih, ki so rojene na območju današnje statistične regije Posavje (<http://www.posavci.si/>). Upravljaavec portala je Zavod Neviodunum Krško v sodelovanju s knjižnico.
- V čezmejnem projektu REG-KULT/ Žive vezi je bil 2015 na spletu objavljen tudi e-biografski leksikon Koroške, katerega pobudnica je občina Prevalje (<http://www.reg-kult.si/Biografski-leksikon>). Pri projektu sodeluje tudi Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika.

Svoj spletni leksikon objavlja tudi Univerzitetna knjižnica Maribor, in sicer gre za Mariborski biografski leksikon (<https://www.ukm.um.si/mariborski-biografski-leksikon>).

Izjemno število (15) različnih slovenskih spletnih biografskih leksikonov kaže na razdrobljenost vsebin, njihovo podvajanje, neenotne kriterije.

Že leta 2014 je bilo med osrednjimi območnimi knjižnicami dogovorjeno, da Mestna knjižnica Kranj (MKK) prevzame koordinacijo izvedbe enotnega slovenskega biografskega leksikona. Nekaterne knjižnice, katerih leksikoni uporabljajo isto platformo, so se dogovorile za izdelavo testne verzije enotnega leksikona. Takrat je bila pripravljena spletna stran Znani Slovenci, ki naj bi bila zametek bodočega enotnega leksikona, vendar pa iz različnih razlogov ni zaživela.

2. Enotni biografski leksikon – pripravljalne aktivnosti

MKK je 6.2.2018 sklicala sestanek vseh nosilcev lokalnih spletnih biografskih leksikonov, da bi jih obvestila o neuspešni prijavi na poziv Ministrstva za kulturo v letu 2017 in da bi preverila, če še obstaja interes za vzpostavitev enotnega leksikona. Skupna ugotovitev je bila, da interes obstaja, saj veliko število različnih slovenskih spletnih biografskih leksikonov kaže na razdrobljenost vsebin, njihovo podvajanje, neenotne kriterije. Postavljeni so na različnih platformah in se zato srečujejo z različnimi težavami. Nosilci leksikonov so v večini osrednje območne knjižnice, nekaterih pa tudi osrednje knjižnice. Na sestanku so bile zapisane sklepne ugotovitve:

»Projekt Biografski leksikon Znani Slovenci ima še podporo, želja po standardizaciji zapisov, zmanjševanju stroškov in enotni uredniški politiki ostaja. Večini se ime ne zdi primerno, ostaja kot delovni naslov, išče se predlog za novo, ustrežnejše poimenovanje.

Projekt se bo poskušalo znova prijaviti na Ministrstvo za kulturo, v tem času se oblikuje delovna skupina, ki bo vsebinsko vodila priprave na izdelavo enotnega biografskega leksikona. Predlagali smo naslednje člane: Darja Peperko Golob (kasneje zamenjana z Matejo Kambič) (NM), Janja Jedlovčnik (CE), Laura Chersicola (KP), Jana Zeni Bešter in Manica Čelik (KR) in en predstavnik leksikona, ki ga ne upravlja OOK.

Pripravijo se sheme strukture zapisov oziroma baz, pripravi se vprašalnik o trenutnem stanju, da se lahko preveri možnost usklajevanja različnih BL in poenotenja.«

Kot predstavnica osrednjih knjižnic je bila naknadno imenovana Andreja Ažber iz Knjižnice Velenje.

Knjižnice, nosilke biografskih leksikonov, so že v letu 2018 podpisale pisma o nameri za sodelovanje pri projektu. Pisma o nameri so arhivirana v Mestni knjižnici Kranj.

Raziskava stanja

Kot odziv na skupni sestanek je MKK spomladi 2018 pripravila anketo, s katero je želela ugotoviti specifične posameznih spletnih leksikonov, da bi v naslednji fazi skupaj z že imenovano delovno skupino pripravila osnove za strukturo bodočega enotnega leksikona. K sodelovanju je povabila vse nosilce biografskih leksikonov, odzvalo se jih je 11 od 15.

Del ankete je bil namenjen splošnim vprašanjem o zadovoljstvu z obstoječimi platformami, varnosti spletnih mest, o stanju zapisov in prirastu pri obstoječih leksikonih, večji del vprašanih pa je bil namenjen funkcionalnostim portalov in metapodatkom.

Večina leksikonov deluje na platformi podjetja Qualitas, le 4 na drugih platformah.

Na osnovi odgovorov v vprašalniku, sta bili izdelani dve preglednici:

- Pregled metapodatkovnih shem obstoječih leksikonov. Ta kaže, da je razmeroma velik del metapodatkov enoten, obstaja pa nekaj razlik, pri katerih bo potrebno sklepati kompromise: navajanje virov, avtorstva biografij, dejavnosti ali poklicev biografirancev, kraja ali občine delovanja, nedorečeno je objavljano podatkov o isti osebnosti na več regijskih leksikonih. V tej fazi še ni bil izdelan pregled šifrantov, kjer prav tako pričakujemo razlike, ki jih bo treba poenotiti.
- Pregled predlogov za izboljšanje obstoječih leksikonov. Ta pregled že kaže katere nove funkcionalnosti bodočega portala bo treba upoštevati. Tudi tu se je izrazila podpora vzpostavitvi enotnega leksikona.

3. Načrt vzpostavitve enotnega biografskega leksikona

Nosilec projekta vzpostavitve enotnega spletnega biografskega leksikona je Mestna knjižnica Kranj, partnerji projekta pa knjižnice, nosilke lokalnih biografskih leksikonov, ki bodo pristopile k projektu.

Glavni cilj projekta enotnega biografskega leksikona je v prvi vrsti vzpostavitev enotnega portala z eno bazo podatkov, enotnim vnosnim obrazcem in iskalnikom, pri čemer bo potrebno upoštevati vse obstoječe podatkovne modele. Novi portal mora tudi omogočiti povezavo s portaloma Kamra in dobreknjige.si na način, da bo lahko eno iskanje prikazalo rezultate iz vseh treh portalov.

Prva, pripravljalna, faza vzpostavitve enotnega spletnega leksikona, se je začela že februarja 2018 in sicer s sestankom vseh nosilcev lokalnih leksikonov, na katerem so sodelujoči ugotavljali, da obstoječi leksikoni delujejo na zastarelih platformah, ki se ne posodabljajo in so zato zelo zainteresirani za enotno platformo, ki jo bo lažje vzdrževati in nadgrajevati. MKK je pripravila analizo podatkovnih modelov obstoječih leksikonov in zbrala predloge za izboljšave funkcionalnosti.

Jesen 2018 se je začela sestajati delovna skupina, ki bo do marca 2019 pripravila podatkovni model (pregled metapodatkov in šifrantov, nabor funkcionalnosti), ki je potreben za izbiro izvajalca. Usklajevanje podatkovnega modela je dolgotrajen proces, saj zahteva sklepanje kompromisov, ki lahko potegne za sabo popraviljanje podatkov v nekaterih obstoječih bazah.

Delovna skupina bo vodila projekt do zaključene 2. faze.

Druga faza bo najbolj intenzivna, saj bo portal pripravljen do beta verzije. To pomeni, da še ne bo javno objavljen, bo pa na voljo vsem vnašalcem, da ga testirajo in predlagajo nujne spremembe. Izdelana bodo navodila za vnos.

V tretji fazi bo portal izdelan do te mere, da bo lahko javno objavljen.

Dokončno se bo vzpostavila organizacijska struktura na dveh nivojih:

- Uredniški odbor. Kljub temu, da je glavni namen in s tem tudi uredniška politika vseh obstoječih portalov bolj ali manj podobna, bo potrebno vzpostaviti in uskladiti uredniško politiko enotnega portala, pri čemer bomo sledili podobnemu modelu kot že uspešno deluje pri portalu Kamra: poleg glavnega urednika bo v sodelujočih knjižnicah za regijske vsebine skrbel regijski urednik, vsi skupaj pa bodo sestavljali uredništvo portala. Glavni urednik bo sodeloval z izvajalcem pri razvoju portala in odpravljanju napak, po potrebi skliceval sestanke uredništva.
- Nadzorni odbor bodo sestavljali direktorji treh najbolj aktivnih knjižnic in se bo oblikoval, ko bo portal implementiran.

Delovna skupina bo do marca 2019 pripravila predlog podatkovnega modela in osnovnih funkcionalnosti. To bo osnova za izbiro izvajalca. Šele ko izberemo izvajalca in s tem tudi tehnično platformo, ki je podlaga aplikacije, lahko določimo natančno tehnično specifikacijo in podatkovni model, ki sta osnova za izdelavo aplikacije. V fazi realizacije se ti parametri še spreminjajo in dokončna specifikacija se izdelava tik pred prevzemom izdelka.

Časovni načrt

1.faza: priprava podatkovnega modela (september 2018 – marec 2019)

<i>aktivnost</i>	<i>izvajalca</i>	<i>termin</i>
Pregled metapodatkov in uskladitev	Delovna skupina	Sept 2018 - mar 2019

Pregled šifrantov in uskladitev	Delovna skupina	Sept 2018- mar 2019
Priprava nabora pričakovanih funkcionalnosti	Delovna skupina	Sept 2018- mar 2019
Določitev imena portala in registracija domene	Delovna skupina	Sept 2018- mar 2019

2. faza: vzpostavitev testne verzije portala (januar – december 2019)

<i>aktivnost</i>	<i>izvaja</i>	<i>termin</i>
Izdelava funkcionalne specifikacije	MKK	Jan-feb 2019
Izbira izvajalca	MKK, izvajalec	Marec 2019
Izdelava portala	izvajalec	April-okt 2019
Oblikovanje vmesnikov	izvajalec	April -okt 2019
Priprava navodil za vnos podatkov	Delovna skupina	Oktober 2019
Prenos vsebin regijskih portalov na skupni portal	izvajalec	Okt-dec 2019
Testna implementacija	izvajalec	December 2019

3.faza: testiranje, popravki in uvajanje portala (januar – april 2020)

<i>aktivnost</i>	<i>izvaja</i>	<i>termin</i>
Testiranje portala	Vsi vnašalci	Jan - april 2020
Odpravljanje tehničnih napak	izvajalec	Jan – april 2020
Vzpostavitev uredniškega in nadzornega odbora	MKK	Januar 2020
Podpis dogovora o sodelovanju z vsemi sodelujočimi partnerji. Dogovor bo definiral medsebojna razmerja, avtorske pravice itd.	MKK	Marec-april 2020
Javna objava portala	MKK, izvajalec	April 2020

4.faza: zagotovitev trajnega vzdrževanja in nadgrajevanja portala (april – junij 2020)

<i>aktivnost</i>	<i>izvaja</i>	<i>termin</i>
Ureditev nadaljnjega financiranja vzdrževanja in nadgrajevanja portala	MKK	April – junij 2020
Povabilo k sodelovanju tudi tistim biografskim leksikonom, ki se niso vključili na začetku projekta.	MKK	April – junij 2020

Projekt tehnične združitve biografskih leksikonov sestavljajo naslednje aktivnosti:

- uskladitev skupnega podatkovnega modela

Skupni podatkovni model zajema združitve metapodatkov, šifrantov krajev, občin in dejavnosti. Dodati je potrebno novo tabelo za regije in jo povezati z vsemi ostalimi tabelami, s tem zagotovimo ohranitev lokalne identitete in nivojev pravic po regijah.

- vzpostavitev skupne baze podatkov

Izbere se največja baza in se iz nje prične graditi šifrante krajev, občin in dejavnosti. Nato se združijo šifranti ostalih baz, kjer bodo morali vnašalci ročno popraviti te podatke pri vnesenih osebah. Združiti je potrebno vse vnašalce in administratorje v skupno bazo in jih regijsko ločiti. Pri vnosu osebe se naredi preverjanje, če oseba že obstaja preko imena in priimka. Enako velja za šifrante.

- vzpostavitev nivojev pravic in dostopov

Vsak lokalni vnašalec ima pravico dostopa do lastnih vnosov, vzpostavi se nivo regijskih urednikov in super administratorja, ki ima vpogled nad celotno vsebino.

- prenos posamičnih podatkov v skupno bazo

Pri prenosu se prenese večino podatkov, izgubijo se v primeru novih šifrantov krajev, občin in dejavnosti.

- sistem ohranitve lokalnih identitet v enotnem spletnem leksikonu

Za enotni leksikon se izbere nova skupna domena, vsak lokalni leksikon ima svojo pot, obstoječe domene se lahko preusmerijo na nov naslov.

Tudi na regionalnem nivoju se vzpostavi Google maps API za geolokacije oseb, ki pripadajo posameznim regijam.

- api share podatkov

Vzpostavi se api za dostop do podatkov vseh leksikonov, ki se lahko potem uporabi za mobilne aplikacije ali spletni vtičnik za druge strani, npr. Kamro ali dobreknjige.si.

- prenovljena celostna podoba

Glavna stran združuje vse biografske leksikone, podstrani pa predstavljajo regijske, ki imajo lastno lokalizirano identiteto, vendar v sklopu celostne grafične identitete portala. Strani se prilagajajo vsem širinam zaslonov. Vključeno je oblikovanje celostne grafične identitete.

4. Dejavniki tveganja

- V primeru, da bo projekt znova zavrnjen, je zelo vprašljivo nadaljnje delovanje leksikonov. Nosilci leksikonov so na sestanku februarja 2018 povedali, da so obstoječi lokalni leksikoni zastareli, se ne posodobljajo oz. so cene posodobitev nerazumno visoke, imajo slabe iskalnike itd. Zato ne vlagajo v razvoj leksikonov, saj čakajo, da se bo vzpostavil skupni in s tem bodo lokalni leksikoni ugasnjeni.
- Financiranje po fazah. Stroški vzpostavitve portala so dvojni: stroški dela zaposlenih v knjižnicah (financirajo knjižnice) in stroški dela izvajalca projekta. Druga stroška ni mogoče razdeliti na dve leti, saj bi v primeru, da ne bi bilo zagotovljeno financiranje dokončanja v naslednjem letu, lahko ostali z napol narejenim izdelkom, ki bi bil le strošek brez rezultata.

- Prenos podatkov iz starih leksikonov v novega. Knjižnice sicer so lastniki podatkov, ki so jih prispevale, vendar bo moral izvajalec poskrbeti za prenos v novi leksikon. Možno je, da bi prišlo do zamud ali celo oteževanja prenosa.

5. Finančni načrt za leto 2019

Upoštevamo samo stroške dela izvajalca, medtem ko stroške dela v letu 2019 prispevajo sodelujoče knjižnice.

Vzpostavitev portala (programska rešitev, osnutki šifrantov, geslovniki, vzpostavitev nivojev pravic in dostopov, statistika)	10.000 €
Oblikovanje vmesnikov	2.000 €
Prenos vsebin regijskih portalov na skupni portal	2.700 €
Mesečni najem strežnika in letni najem domene	300 €
Skupaj	15.000 €